

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Кафедра філософії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність

Освітня програма	Кіберзахист у сфері інформаційних технологій та кіберпросторі
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Форма здобуття вищої освіти	очна (денна)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено на засіданні кафедри філософії від « 21 » 08 2025 р. протокол № 07

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Курс (и)	1
Семестр (и)	1
Обсяг (<i>кредити ЄКТС/години</i>)	3/90
Кількість змістових модулів	2
Розподіл годин за видами навчальної діяльності:	
лекції (Л)	12
семінарські заняття (СЗ)	10
практичні заняття (ПЗ)	10
лабораторні заняття (ЛЗ)	-
індивідуальні завдання (ІЗ)	-
самостійна робота (СР)	58
форма підсумкового контролю (<i>семестр</i>)	Диференційований залік, (1)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета та основні завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета: підготовка здобувачів освіти до творчого й ефективного вирішення освітніх, наукових та науково-практичних завдань у системі правоохоронних органів України, секторі безпеки і оборони України.

Завдання вивчення навчальної дисципліни: оволодіти методикою підготовки наукової роботи, здобути навички використання сучасних інформаційних технологій у науково-дослідницькій роботі, здійснювати самостійний пошук та опрацювання наукової літератури, в подальшому застосовувати набуті знання та вміння для підготовки й практичної реалізації наукових розробок у сфері національної безпеки; уміти обрати напрям і сформулювати тему наукового дослідження, показати зв'язок із науково-освітніми планами й програмами, визначити актуальність, об'єкт, предмет, новизну, мету, завдання, обрати методи, встановити хронологічні й територіальні межі дослідження, зробити обґрунтовані висновки і пропозиції, публікувати (впроваджувати) результати дослідження.

2.2. Результати навчання

Обов'язкова навчальна дисципліна «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність» спрямована на досягнення програмних результатів навчання, які в інтегрованому (синтезованому) вигляді визначені у профілі освітньо-професійної програми «*Кіберзахист у сфері інформаційних технологій та кіберпросторі*» другого (магістерського) рівня вищої освіти (схвалено Вченою радою НА СБУ від 26.06.2025 року протокол № 6), а саме:

ПРН-01	Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки.
ПРН-5	Розробляти та реалізовувати інноваційні проекти у сфері національної безпеки з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.
ПРН-7	Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища.
ПРН-11	Застосовувати загальну методологію, спеціальні методи і технології для розв'язання професійних задач у визначених законодавством сферах та за напрямками майбутньої діяльності.
ПРН-14	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань національної безпеки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПРН-17	Створювати та документально оформлювати організаційно-технічні та організаційно-правові моделі кіберзахисту, а також моделі захисту конфіденційності, організовувати та розробляти системи кіберзахисту у сфері інформаційних технологій та кіберпростору, здійснювати моніторинг та аудит інформаційної безпеки та кібербезпеки на підприємствах, установах та організаціях різних форм власності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем навчальних занять	Кількість годин					
	Усього	Л	С	П	Л	С
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
Семестр 1-й						
Змістовий модуль 1. Основи організації та методологія наукових досліджень						
Тема 1. Наука та наукові дослідження в сучасному світі.	26	4	4	4		14
Лекція 1 (1). Соціокультурний феномен науки. Характерні ознаки та функції науки.	2	2				
Семінарське заняття 1 (1). Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність. Відкрита наука.	2		2			
Практичне заняття 1 (1). Елементи процесу наукового дослідження. Вибір і обґрунтування теми.	2			2		
Лекція 2 (2). Академічна культура. Добросесність здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників і вчених.	2	2				
Семінарське заняття 2 (2). Порушення академічної добросесності як загроза для національної безпеки.	2		2			
Практичне заняття 2 (2). Структурні елементи науки. Наука й освіта в Україні та провідних країнах світу.	2			2		
Самостійна робота 1. Роль науки в сучасному світі.	2					2
Самостійна робота 2. Правовий статус суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності в Україні.	2					2
Самостійна робота 3. Проблеми організації та підвищення ефективності наукових досліджень в Україні.	2					2
Самостійна робота 4. Проблеми миру і безпеки крізь призму розвитку науки в Україні і світі.	2					2
Самостійна робота 5. Організація наукової діяльності в Україні.	2					2
Самостійна робота 6. Нормативно-правова база організації	2					2

наукових досліджень в системі Служби безпеки України.						
Самостійна робота 7. Особливості наукової діяльності у сфері національної безпеки.	2					2
Тема 2. Методологія наукових досліджень та її значення в науковій роботі.	24	4	4	4		12
Лекція 1 (3). Наукове пізнання. Формування теорії. Поняття методології науки.	2	2				
Лекція 2 (4). Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання.	2	2				
Семінарське заняття 1 (3). Функції методології науки. Класифікація методів наукового дослідження. Поняття методики.	2		2			
Практичне заняття 1(3). Структура змістовної методології	2			2		
Семінарське заняття 2 (4). Актуалізація методів наукових досліджень у сфері інформаційної безпеки та кіберзахисту.	2		2			
Практичне заняття 1(4). Методологічна культура. Модульна контрольна робота.	2			2		
Самостійна робота 1. Наукова мова як важливий інструмент досягнення мети дослідження.	2					2
Самостійна робота 2. Переваги й недоліки досліджень закритої тематики.	2					2
Самостійна робота 3. Інтегративна роль діалектичного методу в наукових дослідженнях.	2					2
Самостійна робота 4. Конкретно-наукові і міждисциплінарні методи дослідження.	2					2
Самостійна робота 5. Емпіричні методи у процесі підготовки наукового дослідження.	2					2
Самостійна робота 6. Систематизація, зберігання та використання наукової інформації.	2					2
Всього годин за змістовий модуль 1.	50	8	8	8		26
Змістовий модуль 2. Теорія та практика наукових досліджень						
Тема 1. Основи когнітивної творчості дослідника.	16	2	2			12
Лекція 1 (5). Алгоритм підготовки наукового дослідження.	2	2				
Семінарське заняття 1 (5). Джерела наукової інформації. Штучний інтелект у наукових дослідженнях і академічна доброчесність.	2		2			
Самостійна робота 1. Науково-організаційне й матеріально-технічне забезпечення наукових досліджень.	2					2
Самостійна робота 2. Вивчення досвіду науковців НА СБ України та інших провідних освітніх і наукових установ	2					2
Самостійна робота 3. Особиста організація та самодисципліна наукового працівника.	2					2
Самостійна робота 4. Сутність, властивості та функції наукової інформації. Ресурси мережі Інтернет.	2					2
Самостійна робота 5. Сутність ключових термінів і понять науково-дослідницької роботи. Укладання термінологічного словника.	2					2
Самостійна робота 6. Співвідношення професійної й наукової термінології в практичній діяльності співробітників правоохоронних органів.	2					2

Тема 2. Представлення наукових досліджень.	24	2		2		20
Лекція 1 (6). Оприлюднення результатів наукового дослідження. Організація наукових заходів.	2	2				
Практичне заняття 1 (5). Процедура захисту магістерської дисертації.	2			2		
Самостійна робота 1. Техніка підготовки аналітичної записки, тез наукового повідомлення, доповіді, статті, брошури і монографії.	4					4
Самостійна робота 2. Ознайомлення з трендами проведення наукових заходів провідними установами України і світу.	2					2
Самостійна робота 3. Підготовка доповіді, повідомлення, статті, тез виступу.	6					6
Самостійна робота 4. Бібліографічний опис. Універсальна десяткова класифікація.	2					2
Самостійна робота 5. План-проспект дослідження, етапи проведення, оцінка ефективності дослідження.	2					2
Самостійна робота 6. Запобігання типовим недолікам магістерської праці. Рецензування.	2					2
Самостійна робота 7. Технологія підготовки електронного варіанту рукопису наукового дослідження.	2					2
Диференційований залік.						
Всього годин за змістовий модуль 2.	40	4	2	2		32
Всього годин за навчальну дисципліну	90	12	10	10		58

Організаційно-методичні вказівки до проведення навчальних занять та контрольних заходів надаються у вигляді письмових і усних рекомендацій, пропозицій, консультацій, індивідуальних і додаткових групових занять залежно від потреб, пізнавальних і креативних особливостей здобувачів освіти.

Підсумковий контроль (диференційований залік) – за рахунок останнього практичного заняття.

4. Основні методи навчання

Навчальною дисципліною «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність» передбачається використання **методів навчання**:

- використання сучасних наукових технологій навчання (**мультимедійні засоби**).
- діалектичний метод;
- емпіричні методи;
- теоретичні (аналіз та синтез, індукція і дедукція, сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізація, формалізація, метод аналогії, історичний метод).
- специфічні педагогічні методи та прийоми:
 - методи організації навчальної діяльності (словесні, наочні, практичні);
 - методи стимулювання і мотивації здобувачів освітнього рівня магістр;
 - методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;
 - індивідуальний підхід.

- самостійна робота здобувачів освіти.

5. Оцінювання результатів навчання

5.1 Результати навчання здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою як сума балів поточного та підсумкового контролю із застосуванням наступних вагових коефіцієнтів, загальна сума яких дорівнює 1:

Вид контролю	Ваговий коефіцієнт
Поточний контроль (К)	0,4
Підсумковий контроль (ПК)	0,6

Підсумкова семестрова оцінка (PCO) обчислюється за формулою: PCO=K+ПК

5.2. Складниками для обчислення балу поточного контролю здобувача вищої освіти є:

Види навчальної діяльності	Кількість балів (максимальна)
Робота на лекціях (ведення конспекту лекцій або інше)	3
Робота на семінарських заняттях, підготовка рефератів	7
Робота на практичних заняттях, підготовка презентацій	10
Упорядкування словника засвоєних термінів з МНД	5
Самостійний вибір і обґрунтування теми дослідження	8
Самостійна підготовка тез наукового дослідження	12
Вибір наукових заходів для оприлюднення тез	2
Публікація тез наукового дослідження	10
Виконання індивідуальних та/або групових завдань	3
Модульна контрольна робота	10

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 50

5.3. Шкала оцінювання здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	<i>Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	84-89	<i>Дуже добре – вище середнього рівня, але з кількома помилками.</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	75-83	<i>Добре – загалом правильна робота, але з певною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

D	65-74	<i>Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків.</i> Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60-64	<i>Достатньо – виконання задовольняє мінімальні вимоги.</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
FX	35-59	<i>Незадовільно – потрібна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1-34	<i>Незадовільно – потрібна значна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Методологія наукових досліджень* : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. – Харків : Право, 2023. – 488 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Науково-дослідницька діяльність у сфері правознавства* : навч. посіб. – Харків : Право, 2024. – 342 с.
3. Ладанюк А.П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. *Методологія наукових досліджень*: навч. посіб. – Київ : Ліра, 2020. – 320 с.
4. *Методологія правових наукових досліджень* : навч. посіб. Уклад. М. Л. Пальчик, О. І. Полонська. – Київ : Нац. акад. СБУ, 2023. – 76 с.

Допоміжна література:

5. Даниленко В.М. *Методологія наукових досліджень у сфері забезпечення державної безпеки України*. – Київ : Нац. акад. СБ України, 2018. – 120 с.
6. *Методологія досліджень та використання інтернет-ресурсів (для науковців сектору безпеки та оборони)* : підручник. За заг. ред. Л. Ф. Компанцевої. – Київ : Нац. акад. СБУ, 2015. – 344 с.
7. *Основи методології та організації наукових досліджень*: навч. посібник. За ред. Конверського А. Є. / К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 352 с.
8. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. *Основи науково-дослідної роботи*: навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2015. – 336 с.
9. *Стилістика та редагування фахових текстів*: навч. посіб. / Л. Г. Погиба, Л. М. Голіченко, Н. В. Кавера, І. В. Житар, К. Д. Паршак. – Київ : Кондор, 2015. – 174 с.
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. *Організація та методика науково-дослідницької діяльності*: підручник. – Київ : Знання, 2008. – 312 с.

Технічні засоби навчання (комп'ютери), програмне забезпечення, мультимедіа.

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про Службу безпеки України» (1992 р.).
2. Закон України «Про інформацію» (1992 р.).
3. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.).
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2015 р.).
5. Закон України «Про освіту» (2017 р.).
6. Про Стратегію національної безпеки України. Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введене в дію Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020.
7. Стратегія забезпечення державної безпеки. Рішення РНБО України, затверджене Указом Президента України від 16 лютого 2022 р. № 56/2022.
8. Наказ Центрального управління СБ України від 8 квітня 2017 р. № 209 «Про затвердження Основних напрямів наукових і науково-технічних досліджень у системі Служби безпеки України».
9. Наказ Центрального управління СБ України від 28 грудня 2015 р. № 835 «Про затвердження Статуту Національної академії Служби безпеки України» (у редакції Наказу ЦУ СБУ від 19.08.2024 № 413).
10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 травня 2025 р. № 740 «Про затвердження Програми єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень».

Інформаційні ресурси (Інтернет-джерела)

Ізборник – українська гуманітарна бібліотека. Матеріали з права, історії, політології, літератури, мовознавства

Vostlit – бібліотека документів: угоди, фундаментальні праці з юриспруденції, історії й економіки

Wiley Online – міждисциплінарна колекція літератури

Google Books – наукові видання з найбільших бібліотек США

Адреса розміщення робочої програми навчальної дисципліни : платформа дистанційного навчання НА СБУ (Moodl); електронний ресурс бібліотеки.

7. Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни

№ п/п	Дата, номер протоколу засідання кафедри (спільного засідання кафедр)	Рішення за результатами перегляду	Підпис керівника кафедри

--	--	--	--